

A ט"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף כ"ג בבא קמא
Some of the topics we will learn about include.

A continuation of the מחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש regarding the אש חיוב;

טמון באש
If a person's fire burned a concealed item, he is not liable for the damage.

The Gemara's concludes
למאן דאית ליה משום חציו
אית ליה נמי משום ממונו
נזקי גופו and אש is considered both גופו and נזקי גופו, and the פטור of טמון would be possible in a case in which the אש was only ממונו but not חציו.

החובל בחבירו
If a person causes an injury to another person he must reimburse him for
חמש דברים, five losses;

נזק
Paying for the damages,

צער
The ניזק's pain;

ריפוי
The healing costs;

שבת
Worker's compensation, for when the ניזק was unable to work;

ובושת
The ניזק's embarrassment;

A

A continuation of the מחלוקת between
רבי יוחנן וריש לקיש
regarding the
חיוב אש

טמון באש

למאן דאית ליה
משום חציו
אית ליה נמי
משום ממונו

החובל בחבירו

חמש דברים

נזק
צער
ריפוי
שבת
ובושת

B A continuation of the Mishnah's Halachah regarding

הכלב שנטל חררה והלך לגדיש
אכל החררה והדליק הגדיש

If a person's dog entered another person's property and took a biscuit that had a coal attached to it and carried it to a field, where the כלב ate the חררה, and the coal set fire to the field or a pile of grain;

על החררה משלם נזק שלם
ועל הגדיש משלם חצי נזק

For the biscuit, the dog's owner must pay full damages, simply because this is שן for which one pays שלם נזק.

While for the grain he pays only half damages.

שן ברשות הניזק
If a person's בהמה ate someone's produce, he is חייב only if this occurred in the ניזק's domain.

B

הכלב שנטל חררה
והלך לגדיש
אכל החררה
והדליק הגדיש

שן ברשות הניזק

- C** The question of פי פרה כחצר הניזק דמי או כחצר המזיק דמי Regarding שן, is the בהמה's mouth considered רשות הניזק or רשות המזיק?
- לענין קטלא לא אמרינן פי פרה כחצר המזיק דמי Regarding the חיוב מיתה of the animal, we don't consider the בהמה's mouth a רשות המזיק.

C

פי פרה
כחצר הניזק דמי
או
כחצר המזיק דמי

לענין קטלא לא אמרינן
פי פרה כחצר המזיק דמי

1 So let's review ...

The Gemara in the previous Daf discussed the מחלוקת רבי regarding the rationale of the liability for אש.

רבי יוחנן אמר אשו משום חציו explains that one is liable for אש because it is considered נזקי גופו, as if the person caused the damage directly, similar to one who shoots an arrow in one place and it causes damage, or kills a person, in another place. He's liable because it is כחו; he initiated the force of the arrow's motion and whatever the חץ does is considered his doing.

So too, all the damage caused by the spreading fire is considered his doing. And as Rashi adds אפילו הדליק בגחלת שאינו שלו

חייב Even if he used someone else's coals to light the fire, he is still חייב, because the אש is חציו.

וריש לקיש אמר אשו משום ממונו explains that אש is considered ממונו; his property causing damage; and therefore בגחלת שאינו שלו

פטור If he used someone else's coals, he is פטור, because the אש was not ממונו.

2 The Gemara proceeds with אב"י who questions רבי יוחנן from the Halachah of

טמון באש If his fire burned a concealed item, he's פטור. As Tosfos explains;

According to ריש לקיש who says אשו משום ממונו This exemption is similar to other נזקי ממון, such as שור and בור, which have various exemptions.

However, according to רבי יוחנן who says אשו משום חציו

טמון באש דפטור רחמנא היכי משכחת לה

Why is אש פטור? אש is considered נזקי גופו, and for אדם there are no exemptions, as the Mishnah states אדם מועד לעולם

A person is always חייב for damage he causes even if it was באונס, unavoidable?

1

אשו משום ממונו

נזקי ממונו, אש is considered as if his property is causing damage, similar to one's שור

Therefore
בגחלת שאינו שלו פטור
If he used someone else's coals, he is פטור, because the אש was not ממונו.

אשו משום חציו

נזקי גופו, אש is considered as if the person caused the damage directly, similar to one who shoots an arrow. He's liable because it is כחו.

And as Rashi adds
הדליק בגחלת שאינו שלו חייב
Even if he used someone else's coals to light the fire, he is חייב, because the אש is חציו.

2

אב"י ?

טמון באש
If his fire burned a concealed item

פטור

ריש לקיש who says אשו משום ממונו This exemption is similar to other נזקי ממון, such as שור and בור, which have various exemptions.

רבי יוחנן who says אשו משום חציו טמון באש דפטור רחמנא היכי משכחת לה? טמון פטור? נזקי גופו, אש is considered אדם המזיק there are no exemptions; אדם מועד לעולם

3 Therefore, the Gemara concludes; אלא למאן דאית ליה משום חציו אית ליה נמי משום ממונו וזקי גופו and נזקי רבי יוחנן holds that אש is considered both נזקי גופו and נזקי רבי יוחנן, ממנו, and the פטור of טמון would be possible in a case in which the אש was only ממנו but not חציו; כגון שנפלה דליקה לאותו חצר ונפלה גדר שלא מחמת דליקה והלכה והדליקה והזיקה בחצר אחרת A person lit a fire in an area that was contained by a stone wall, and afterward the wall collapsed on its own and the fire spread to the nearby חצר where it caused damage; The spreading of the fire to the second חצר is not חציו; it's not his doing, because דהתם כלו ליה חציו As Rashi explains בשעה שהדליק האש לא היה ראוי להזיק בחצר אחרת When he lit the fire it could not have spread to the second חצר and cause damage.

However the fire in the second חצר is ממנו. Therefore, בגלוי חייב

For an exposed item, he is חייב, because שהיה לו לגודרה ולא גדרה

He was פושע in the שמירה of his fire, because he had the opportunity to rebuild the wall and prevent the fire from spreading to the second חצר. However, בטמון פטור

For a concealed item, he is פטור, because this is an exemption for אש which is ממנו.

=====

3 אלא למאן דאית ליה משום חציו אית ליה נמי משום ממונו כזקי ממונו and נזקי גופו רבי יוחנן holds that אש is considered both נזקי גופו and נזקי ממונו and the פטור of טמון would be possible in a case in which the אש was only ממנו but not חציו

כגון שנפלה דליקה לאותו חצר

A person lit a fire in an area that was contained by a stone wall...

ונפלה גדר שלא מחמת דליקה The wall then collapsed on its own and...

והלכה והדליקה והזיקה בחצר אחרת the fire spread to the nearby חצר where it caused damage

↓ The fire in the second חצר is ממנו.

Therefore, באשוי חייב לפיכך או אגודרה ולא גדרה

However, בטמון פטור

For a concealed item, he is פטור, because this is an exemption for אש which is ממנו.

The spreading of the fire to the second חצר is not חציו;

it's not his doing, because דהתם כלו ליה חציו

When he lit the fire it could not have spread to the second חצר and cause damage

4 The Gemara now offers a distinction between רבי יוחנן and ריש לקיש in a general case of אש which is both חציו and ממנו; לחייבו בארבעה דברים

If a person's fire spread and injured a person;

According to רבי יוחנן, he is liable for the four claims of חובל בחבירו

נזק צער וריפוי שבת

Because the אש was חציו too, and is considered גופו; However he is not liable for בושת, because, as Rashi explains

אינו חייב עד שיהא מתכוין

One is only liable for intentional בושת, while this was unintentional בושת.

According to ריש לקיש however, the owner reimburses only for נזק but not for the other claims, because the אש is considered נזקי ממונו only, for which one does not pay ד' דברים.

=====

4 ריש לקיש and רבי יוחנן The distinction between ריש לקיש and רבי יוחנן in a general case of אש which is both חציו and ממנו לחייבו בארבעה דברים If a person's fire spread and injured a person...

According to רבי יוחנן he is liable for the four claims of חובל בחבירו נזק-צער-ריפוי-שבת Because the אש was חציו too, and is considered גופו;

However he is not liable for בושת, because this was unintentional בושת.

According to ריש לקיש the owner reimburses only for נזק, because אש is considered נזקי ממונו only, for which one does not pay ד' דברים.

5 The Gemara next returns to the previous Mishnah's case of
 הכלב שנטל חררה והלך לגדיש
 אכל החררה והדליק הגדיש
 If a person's dog entered another person's property and took a biscuit that had a coal attached to it and carried it into a field, where the כלב ate the חררה, and the coal set fire to the field or a pile of grain;
 על החררה משלם נזק שלם
 ועל הגדיש משלם חצי נזק
 For the biscuit, the dog's owner must pay full damages, because this is שן for which one pays שלם.
 While for the grain he pays only half damages.

Regarding the גדיש, the Gemara asks;
 וליחייב נמי בעל הגחלת

In a case where the גדיש is not owned by the בעל הגחלת, let the בעל הגחלת pay together with the כלב, since the אש was כמזונו?

The Gemara answers that he's פטור
 בששימר גחלתו

The Mishnah is speaking of a case where the בעל הגחלת locked up his גחלת to prevent it from causing היזק, and the כלב dug beneath his door and took out the גחלת. And even so, the בעל הכלב is חייב, because סתם דלתות חתורות הן אצל כלב

He was פושע since it is common for a כלב to dig beneath a door. However, the בעל הגחלת is considered an אונס, because he did a normal שמירה.

=====

6 Regarding the Mishnah's Halachah of
 על החררה
 משלם נזק שלם
 The Gemara now says
 דאכלה בגדיש דבעל חררה
 The כלב must have eaten the חררה in a גדיש that belonged to the חררה's owner in which the כלב pays שלם נזק, because the שן was in the ניזק's domain. However, if דאכלה בגדיש דעלמא
 If the כלב ate the חררה in another person's גדיש, the כלב would be פטור, because וביער בשדה אחר וליכא
 The ברשות הניזק is only if it was חיוב שן.

5 הכלב שנטל חררה והלך לגדיש
 אכל החררה - והדליק הגדיש

ועל הגדיש משלם חצי נזק	ועל החררה משלם נזק שלם
---------------------------	---------------------------

Because this is שן for which one pays נזק שלם

וליחייב נמי בעל הגחלת

When the גדיש is not owned by the בעל הגחלת, let the בעל הגחלת pay together with the כלב, since the אש was כמזונו?

פטור

בששימר גחלתו

The Mishnah is speaking of a case where the בעל הגחלת locked up his גחלת to prevent it from causing any היזק, and the כלב dug beneath his door and took out the גחלת. And even so, the בעל הכלב is חייב, because...

סתם דלתות חתורות הן אצל כלב

Since it is common for a כלב to dig beneath a door. However, the בעל הגחלת is considered an אונס, because he did a normal שמירה.

6 הכלב שנטל חררה והלך לגדיש
 אכל החררה - והדליק הגדיש

ועל הגדיש משלם חצי נזק	ועל החררה משלם נזק שלם
---------------------------	---------------------------

דאכלה בגדיש דבעל חררה

The גדיש must have eaten the חררה in a גדיש that belonged to the חררה's owner in which case the כלב pays שלם נזק, because the שן was in the ניזק's domain

However, if

דאכלה בגדיש דעלמא

If the כלב ate the חררה in another person's גדיש, the כלב would be פטור, because וביער בשדה אחר - וליכא
 The ברשות הניזק is only if it was חיוב שן.

7 And the Gemara continues with a שאלה;
 פי פרה כחצר הניזק דמי
 או כחצר המזיק דמי
 Regarding שן, is the בהמה's mouth considered רשות הניזק or רשות המזיק?

However, from the above,
 תפשוט דפי פרה
 כחצר הניזק דמי
 That we consider the הכלב's mouth a רשות הניזק,
 דאי כחצר המזיק דמי
 לימא ליה מאי בעי רפתך בפומא דכלבאי
 For if we consider the המזיק a רשות הניזק, the owner
 would not be liable for שן, because he can claim your food
 did not belong in my dog's mouth.

However, the Gemara explains, if we were to assume
 כחצר המזיק דמי
 We would have to say that the שן חיוב would not apply to
 the אב with אכילה, but rather to the תולדה that the בהמה
 committed without אכילה, such as
 דשף צלמי

The בהמה rubbed itself against a person's wall for
 pleasure, and thereby erased his painting, which is a תולדה
 דשן.

OR
 דפסעי פסועי
 The בהמה rolled on a person's produce for pleasure, and it
 became embedded in the mud, which is a תולדה דשן.

The Gemara attempts several other proofs that
 פי כלב כחצר הניזק
 But this question ultimately remains unresolved.
 =====

7
**פי פרה כחצר הניזק דמי
 או כחצר המזיק דמי**
 Regarding שן, is the בהמה's mouth considered
 רשות המזיק or רשות הניזק

**תפשוט דפי פרה
 כחצר הניזק דמי**
 That we consider the הכלב's mouth a רשות הניזק,
 דאי כחצר המזיק דמי
 לימא ליה מאי בעי רפתך בפומא דכלבאי
 For if we consider the המזיק a רשות המזיק,
 the owner would not be liable for שן
 because he can claim:
 your food did not belong in my dog's mouth.

However, the Gemara explains, if we were to assume
כחצר המזיק דמי
 We would have to say that the שן חיוב would not apply
 to the אב with אכילה, but rather to the תולדה
 that the בהמה committed without אכילה
 such as...

דשף צלמי	דפסעי פסועי
The בהמה rubbed itself against a person's wall for pleasure, and thereby erased his painting, which is a תולדה דשן.	The בהמה rolled on a person's produce for pleasure, and it became embedded in the mud, which is a תולדה דשן.

8 This question is also relevant regarding קרן ברשות המזיק פטור
 As the Mishnah earlier on ע"ב דף taught חוץ מרשות המיוחדת למזיק
 And as Rashi there explains; If the שור הניזק went into the שור המזיק and was injured or killed by the שור המזיק, the שור המזיק is פטור, because תורך ברשותי מאי בעי
 He tells the הניזק, "Your animal had no right to enter my premises."
 However, the Gemara cites a Braisa as follows: הנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות ונגחו שורו של בעל הבית ומת
 If the שור המזיק killed the person who entered without permission; השור בסקילה ובעלים פטורים מן הכופר
 And the Gemara explains: בעלים פטורין מן הכופר דאמר ליה ברשותי מאי בעית
 The owner is exempt from paying כופר, because he can claim you did not have permission to enter my property. Nevertheless, השור בסקילה
 Because לענין קטלא לא אמרינן
 This claim does not exempt from the חייב מיתה of the animal.

8 **קרן ברשות המזיק – פטור**
חוץ מרשות המיוחדת למזיק
And as Rashi explains;
 If the שור הניזק went into the שור המזיק and was injured or killed by the שור המזיק, the שור המזיק is פטור, because תורך ברשותי מאי בעי
 "Your animal had no right to enter my premises."
הנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות ונגחו שורו של בעל הבית ומת
If the שור המזיק killed the person who entered his property without permission;
השור בסקילה פטורין מן הכופר **השור בסקילה**
 Because לענין קטלא לא אמרינן "ברשותי מאי בעית" "ברשותי מאי בעית"

9 Similarly, in a case of a Mishnah in סנהדרין; השניך בו את הנחש
 If a person placed his snake's mouth onto his friend's hand until its fangs poisoned him, and he died; there's a Machlokes: רבי יהודה מחייב
 רבי יהודה holds the owner IS מחייב, because ארס נחש בין שיניו הוא עומד
 At this point the snake's venom is already in its fangs, and seeps out automatically without the snake's action. לפיכך מכיש בסייף ונחש פטור
 As Rashi explains דהוה ליה כאילו הרגו בסייף
 The person is considered as if he actually killed him with a sword, in this case the נחש. The snake however, is פטור because it did not kill the person.

9 **השניך בו את הנחש**
 If a person placed his snake's mouth onto his friend's hand until its fangs poisoned him, and he died
 רבי יהודה
מחייב מיתה
 ארס נחש בין שיניו הוא עומד - Because
 At this point the snake's venom is already in its fangs, and seeps out automatically without the snake's action.
לפיכך מכיש בסייף – ונחש פטור
 דהוה ליה כאילו הרגו בסייף
 The snake however, is פטור because it did not kill the person. The person is considered as if he actually killed him with a sword.

10 However,
וחכמים פוטרם
The person is exempt, because
ארס נחש מעצמו מקיא
It is at this point that the snake ejects its venom by itself.
לפיכך נחש בסקילה ומכיש פטור
The snake is stoned like a שור המזיק; and the person is פטור
גורם, because he's considered merely a גורם.

Here too, even if we consider
פי נחש כחצר המזיק
The snake is nevertheless killed, because
לענין קטלא לא אמרינן
This claim does not exempt the animal from מיתה.

10 חסוים
פוטרם
Because - ארס נחש מעצמו מקיא -
It is at this point that the snake ejects its venom by itself.
לפיכך נחש בסקילה - ומכיש פטור
The person is פטור ממיתה, because he's considered merely a גורם. The snake is stoned like a שור המזיק
Here too, even if we consider
פי נחש כחצר המזיק
The snake is nevertheless killed, because
לענין קטלא לא אמרינן
"ברשותי מאי בעית"